

ECHO

ABVV

De nieuwsbrief van de Federale en
Intergewestelijke studiediensten van het ABVV
verschijnt niet in juli en augustus
V.U.: Jean-Marie De Baene • Hoogstraat 42, 1000 Brussel
Afgiftekantoor: Brussel X

inhoud

Nummer 3, maart 2023

■ Economie & Sociaal beleid

Rapport & adviezen gemengde
commissie pensioenen NAR-CRB

■ Ondernemingen

De NAR heeft een advies uitgebracht over
het elektronisch medisch attest
(Project 'Mult-eMediatt')

■ Sociale ombuds

Klokkenluiden en ontslag om dringende redenen

■ Echo regio Brussel

Natuur op het werk

■ Echo regio Vlaanderen

De Financieringswet doorgelicht

■ Echo regio Wallonië

Werkloosheid: de balans van
10 jaar inefficiëntie

■ Europa & Internationale relaties

België stapt uit het Energieverdrag.
En daarna?

Latijns-Amerikaanse integratie, met inbegrip
van de bevolking van Afrikaanse origine

ECHO download:
www.abvv.be/publicaties

ECHO per mail:
echo@abvv.be

www.abvv.be

NL - FR: Cette lettre d'information est aussi disponible en
français www.fgtb.be/publications

Terug naar austerity?

De overheidsfinanciën staan opnieuw ter discussie. Zowel binnen Europa als in eigen land gaan steeds meer stemmen op om de overheidsbegrotingen te 'saneren'. Dat kan niet zonder hervormingen, die dan in de eerste plaats zouden moeten neerkomen op besparingen op de uitgaven voor sociale bescherming.

Besparen op overheidsuitgaven is terug aan de orde van de dag. De Europese commissie heeft in tijden van corona en de energiecrisis de begrotingsregels wat versoepeld, maar vanaf 2024 wil de commissie terug naar het normaal. Meer zelfs, ze heeft plannen op tafel gelegd om de lidstaten met hoge schuldgraad meer in de pas te doen lopen. Ook vandaag al maakt ze het vrijmaken van Europese relancemiddelen afhankelijk van voldoende hervormingsinspanningen. In eigen land draaien de topministers intussen overuren om de begrotingscontrole af te werken. De liberalen dringen daarbij aan op meer hervormingen, vooral van de pensioenen. Het valt nog af te wachten wat finaal uit de bus zal komen. Intussen krijgt de conservatieve flank binnen de regering volop steun van de gouverneur van Nationale Bank en van een groep van zogenaamde experts die recent een pleidooi lieten publiceren waarin ze de toestand van de overheidsfinanciën als onhoudbaar afschilderden.

Ze hebben alvast de perceptie aan hun kant, want het getuigt toch van gezond verstand om een overheidsschuld van meer dan 100% van het nationaal inkomen als onhoudbaar te kapitelen? Er is nochtans een andere lezing van de feiten mogelijk en broodnodig:

- De overheidsfinanciën zijn in zwaar weer terechtgekomen, niet door kwistig om te springen met sociale maatregelen, wel door de falende marktwerking te remediëren. De verslechtering van onze overheidsfinanciën is vooral het gevolg van aanhoudend crisisbeheer: de private banken ter hulp snellen, de bedrijven bijspringen toen corona de economie dreigde te verstikken, de economische vraag op peil houden toen de energiemarkten niet deden wat ze geacht worden te doen - energie leveren aan betaalbare prijzen.
- Als onze overheidsuitgaven relatief hoog liggen ten opzichte van andere landen, dan is dat mede het gevolg van hoge loonsubsidies aan de bedrijven (België is hier kampioen) en van onze complexe staatsstructuur. Toch best tweemaal nadenken als men opnieuw over een nieuwe staatshervorming durft te reppen.
- Voorzichtigheid is ongetwijfeld aan de orde. Die voorzichtigheid legt men best ook aan de dag als men denkt aan een nieuwe belastinghervorming. Er kan in elk geval geen sprake zijn van een nieuwe aderlating (een nieuwe ongedekte taks-shift) van de overheidsinkomsten in het nadeel van de openbare dienstverlening. Er is best nog wat marge voor nieuwe overheidsinkomsten aan de kant van de grote vermogens en superwinsten.
- De sleutel ligt bij de economische groeidynamiek. Het schuldenniveau daalt sowieso als de groei toeneemt. En daarvoor zijn overheidsinvesteringen nodig, in de verduurzaming van onze economische en sociale infrastructuur.
- Sociale bescherming blijft broodnodig en moet een uitgangspunt zijn, geen aanpassingsvariabele in functie van begrotingsdoelstellingen. Ongetwijfeld kan die op een aantal punten efficiënter - bijvoorbeeld minder verkwistingen via bijdrageverminderingen zoals de plus-1-plannen -, maar op veel punten moet die beter beschermen. Zo moet een pensioenhervorming neerkomen op een pensioenverbetering.

Het Koninklijk Besluit van 27 november 1973, een instrument van economische democratie in de onderneming van vandaag

Studievoormiddag ter gelegenheid van de 50e verjaardag van het KB van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden

Op 27 november 2023 zal het Koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden 50 jaar oud zijn. Dit KB vormt de basis voor het vakbondswerk van de werknemersvertegenwoordigers in de ondernemingsraden, aangezien het bepaalt wat economische en financiële informatie is, hoe deze moet worden meegedeeld, enzovoort.

Het is een onmisbaar instrument om inzicht te krijgen in de onderneming, haar activiteiten, winst, werkgelegenheid, en dergelijke meer.

Economische en financiële informatie (EFI) dient om de werknemers een duidelijk en correct beeld van de onderneming te geven (situatie, evolutie en vooruitzichten). Dankzij de EFI moeten de werknemers de impact van de economische en financiële gegevens op het beleid van de onderneming (organisatie, werkgelegenheid, investeringen, enz.) kunnen beoordelen.

De EFI's moeten ook helpen om de onderneming in een bredere context te plaatsen: de groep waartoe zij behoort, de sector. Dit is essentiële informatie voor de deleges.

Op woensdag 26 april organiseert het interprofessioneel ABVV een 'studievoormiddag' over dit thema. Fysieke en digitale deelname is mogelijk. Het programma bestaat uit getuigenissen, tussenkomsten van vakbondsdeskundigen en een case-study over de koopkrachtpremie.

In de aanloop naar de sociale verkiezingen van 2024 verdient dit syndicaal thema, en ruimer gezien de economische democratie, onze volste aandacht.

Meer info bij sec_eco@abvv.be

ECONOMIE

Rapport & adviezen gemengde commissie pensioenen NAR-CRB

In de zomer van 2022 vroeg de federale regering de sociale partners om advies over drie pensioenonderwerpen: de sociale en financiële houdbaarheid, de veralgemening van de tweede pensioenpijler en de gezinsdimensie. In afwachting van een structurele hervorming van het Nationaal Pensioencomité, boog een 'ad hoc' gemengde commissie van de Nationale Arbeidsraad (NAR) en de Centrale Raad van het Bedrijfsleven (CRB) zich over de adviesvraag. Vakbonden en werkgevers spraken af om de werkzaamheden te organiseren in twee bedrijven met enerzijds een feitelijk pensioenrapport, en anderzijds een advies over de drie onderwerpen. De gemengde raad van 8 maart 2023 keurde zowel het rapport als het bijhorend advies unaniem goed. We overlopen beide documenten op hoofdlijnen.

Het pensioenrapport is gebaseerd op audities met academici en externe experts en op cijfermateriaal aangereikt door de instellingen (FPD, RSZ, RSVZ, Federaal Planbureau en Sigidis). Voor het ABVV vloeien vier conclusies uit het pensioenrapport voort. De eerste opvallende vaststelling is dat de levensverwachting in goede gezondheid stagneert in ons land – zie tabel 1. Gemiddeld bedraagt die gezonde levensverwachting amper 64 jaar. Bovendien is er een enorm verschil tussen sociale klassen. De gezonde levensverwachting voor kortgeschoolden bedraagt slechts 60,5 jaar bij vrouwen en 62 jaar bij mannen. Langgeschoolde mannen leven tien jaar minder in goede gezondheid, bij vrouwen loopt die kloof op tot ruim 13 jaar.

Tabel 1. Evolutie (gezonde) levensverwachting België (2005-2020)

	2005	2010	2015	2020
Levensverwachting bij geboorte	79,1 jaar	80,3 jaar	81,1 jaar	80,8 jaar
Gezonde levensverwachting bij geboorte	62,4 jaar	63,3 jaar	64,2 jaar	63,8 jaar
Levensverwachting op 65 jaar	18,3 jaar	19,6 jaar	20 jaar	19,3 jaar
Gezonde levensverwachting op 65 jaar	9,8 jaar	10 jaar	11,1 jaar	10,8 jaar

Bron cijfers: Eurostat

Ten tweede gaan gelijke pensioenrechten voor zelfstandigen best gepaard met gelijke pensioenbijdragen. Hoog tijd voor een extra woordje uitleg. Sinds 1984 worden de pensioenen van zelfstandigen en werknemers op dezelfde manier berekend, maar corrigeert een zogenaamde 'correctiecoëfficiënt' (of 'harmonisatiecoëfficiënt') voor het verschil in sociale bijdragen. Die pensioenbijdragen liggen historisch een stuk lager dan voor werknemers (8,28% voor zelfstandigen versus 16,36% voor werknemers). De federale regering schafte voor loopbaanjarren vanaf 2021 die correctiecoëfficiënt af, wat neerkomt op een stijging van het proportionele zelfstandigenpensioen met 45%. Uit simulaties

van het Federaal Planbureau blijkt nu dat de pensioenbijdragen voor zelfstandigen te laag liggen om gelijke pensioenrechten te rechtvaardigen. Dat blijkt uit de simulaties van de impliciete bijdragevoet per pensioenstelsel – zie tabel 2. Tegen 2050, wanneer de afschaffing van de correctiecoëfficiënten echt zichtbaar wordt, moet de pensioenbijdrage voor zelfstandigen en werknemers identiek zijn om evenwicht in het stelsel te garanderen. De argumenten voor de afschaffing van de correctiecoëfficiënten zonder aanpassing van de sociale bijdragen, bijvoorbeeld het groter gewicht van gelijkgestelde periodes bij werknemers, houdt bijgevolg geen stand.

Tabel 2. Impliciete bijdragevoet per pensioenstelsel (2007-2070)

	Impliciete bijdragevoet in %								Gemiddelde stijging per jaar in procentpunten			
	2007	2011	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2007-2011	2011-2020	2020-2040	2040-2070
Stelsel werknemers	18,7	20,4	25,8	29,2	32,2	33,6	33,4	32,5	0,4	0,6	0,3	0,0
Stelsel zelfstandigen	16,2	18,2	19,8	23,9	29,1	32,1	33,8	33,9	0,5	0,2	0,5	0,2
Publieke sector	49,4	56,1	69,6	72,6	73,5	73,5	76,1	79,7	1,7	1,5	0,2	0,2

Bron: berekening en prognose FPB

■ SOCIAAL BELEID

Een derde vaststelling in het pensioenrapport is de convergentie tussen de pensioenstelsels. Het mediane zelfstandigenpensioen nam de afgelopen tien jaar met 61% toe (bovenop inflatie), terwijl het mediane ambtenarenpensioen in reële termen licht daalde. Het pensioenrapport bevat ook cijfers over het to-

tale nettopensioen, inclusief de tweede pensioenpijler. Uit de cijfers van Sigedis blijkt dat de fiscaliteit de verschillen tussen de pensioenen van de publieke en private sector fors verkleint. Het verschil tussen de pensioenen van werknemers en zelfstandigen bedraagt anno 2021 nog amper €120 per maand.

Tabel 3. Nettopensioen per stelsel (inclusief tweede pijler)

	Zuiver werknemer	Zuiver zelfstandige	Zuiver ambtenaar	Mengvorm werknemer zelfstandige	Mengvorm werknemer ambtenaar	Mengvorm zelfstandige ambtenaar
gepensioneerden	62.155	3.125	11.434	16.381	18.401	213
Gemiddelde	1.486 €	1.074 €	2.084 €	1.467 €	2.043 €	2.294 €
Mediaan	1.467 €	1.347 €	2.080 €	1.417 €	2.013 €	2.137 €

Tot slot nam het pensioenrapport ook zogenaamde automatic balancing mechanisms (ABMs) onder de loep. Die ABMs wensen de pensioenuitgaven (in % BBP) te stabiliseren door automatisch pensioenrechten, sociale bijdragen en pensioenleeftijd aan te passen. Dergelijke systemen herleiden de pensioenen tot een soort 'gesloten enveloppe'. Bekende voorbeelden zijn het Duitse puntenstelsel en het Zweedse notional defined contribution. Gegeven de demografische evolutie – pensioneringsgolf babyboomers – leiden automatic balancing mechanisms tot lagere wettelijke pensioenen. De Duitse pensioenhervorming van 2001, bijvoorbeeld, leidde tot een daling van de vervangingsratio met 8,2%. Ervaringen in Duitsland en Zweden tonen aan dat de politiek uiteindelijk ingrijpt als de pensioenbedragen te laag worden, wat in feite haaks staat op de basisfilosofie van het systeem (namelijk het systeem corrigeert zichzelf automatisch, zonder politiek ingrijpen).

Het lijvige pensioenrapport ging gepaard met een unaniem advies over de drie deelvragen: de sociale en financiële houdbaarheid van ons pensioenstelsel, de veralgemening van de tweede pensioenpijler en de gezinsdimensie.

Wat de sociale en financiële houdbaarheid betreft, stelt het advies dat beide dimensies niet los van elkaar kunnen gezien worden. Het debat over de financiële houdbaarheid kan niet losgezien worden van de ruimere publieke financiën en het sociaaleconomisch beleid. Een versterking van de financiering van het pensioenstelsel is noodzakelijk en moet hand in hand gaan met de opbouw van een pensioensysteem dat 'eerlijker en rechtvaardiger' is. Sociale bijdragen blijven best de voornaamste financieringsbron en 'wanneer een uitzonderlijke regeling haar doel

niet bereikt of niet langer legitiem is, moet die worden aangepast of geschrapt. Dit geldt zowel voor de preferentiële regelingen inzake beroeps categorieën of vormen van arbeid als voor alternatieve bezoldigingen'. Het ontwerpadvies lijst tot slot een aantal demografische en socio-economische elementen op, waar een hervorming rekening mee moet houden, bv. de vergrijzing van de bevolking en de verschillen in gezonde levensverwachting.

Wat de veralgemening van de tweede pensioenpijler betreft, focussen vakbonden en werkgevers in eerste instantie op de verdere harmonisatie tussen arbeiders en bedienden. Het is niet aan de politiek om doelstellingen qua tweede pensioenpijler 'op te leggen'. Dat is de exclusieve bevoegdheid van de sociale partners. Het advies stelt verder dat de sectorale aanpak moet versterkt worden (om zo schaalvergroting te stimuleren) en wijst op het belang van rechtszekerheid en voorspelbaarheid (zonder expliciete referentie naar de (para)fiscale standstill).

De derde adviesvraag houdt verband met de gezinsdimensie in het wettelijk pensioenstelsel. Vakbonden en werkgevers stellen vast dat de huidige afgeleide rechten gepaard gaan met heel wat incoherenties (o.a. inactiviteitsval, niet toegankelijk voor wettelijk samenwonenden). Een hervorming dringt zich op. De grotere arbeidsmarktparticipatie van vrouwen moet gepaard gaan met de progressieve individualisering van sociale rechten, met de nodige overgangperiodes en met respect voor verworven rechten. De sociale partners tonen zich verder een koele minnaar van de pensioensplit, wegens de mogelijke nefaste sociale gevolgen ('herverdeling van de armoede') en de legistische/praktische complexiteit.

Onrechtmatig verkregen bewijs aanvaard door de arbeidsrechtbank: waar eindigt het?

Een werknemer die als handelsvertegenwoordiger is aangeworven, ondertekent zijn arbeidsovereenkomst en krijgt een auto ter beschikking. Enkele maanden later wordt hij ontslagen om dringende reden. Hij krijgt te horen dat hij heeft gelogen (de werknemer ging tijdens zijn werkuren niet altijd naar zijn klanten) en dat die fout alle samenwerking onmogelijk maakt.

De werknemer betwist de dringende reden en de motivering daarvan voor de rechter. Hij betwist met name de ontvankelijkheid van het aangevoerde bewijsmateriaal. Het bedrijf had immers de geolokalistiegegevens van het voertuig verwerkt.

De werknemer betoogt dat het bewijs niet ontvankelijk is omdat de manier waarop het verzameld werd een inbreuk vormt op het recht op privacy. De rechtbank verwijst naar de Antigoonrechtspraak, volgens dewelke de rechter rekening mag houden met onrechtmatig verkregen bewijs. Onrechtmatig verkregen bewijs is voortaan dus bijna altijd toelaatbaar. De rechter erkent de onrechtmatigheid, maar verklaart het bewijs toelaatbaar.

Deze uitbreiding van de Antigoonrechtspraak voor de arbeidsrechtbanken is een ernstige aanval op de sociale verworvenheden en op de bepalingen die geacht worden de werknem(e)m(st)ers te beschermen.

Het arrest van de Arbeidsrechtbank van Luik kan worden geraadpleegd via de volgende link: https://www.terralaboris.be/IMG/pdf/ttll_2022_11_04_21_3756_a.pdf

Het arrest van Cassatie betreffende vergoeding wegens willekeurig ontslag kan aanleiding geven tot herziening door het Sluitingsfonds van enkele honderden dossiers

Voor ondernemingen met een wettelijke sluitingsdatum vóór 01 juli 2022, bestond er een globaal grensbedrag van 25.000 euro bruto per werknemer per sluiting, en waren er drie sub-grensbetragen waarbinnen het FSO kon binnenkomen.

Het globale grensbedrag werd door het FSO restrictief toegepast en beperkt tot de verbrekingsvergoedingen in strikte zin. De vergoeding wegens willekeurig ontslag werd hierdoor vergoed onder het plafond dat voorzien is voor de achterstallen dat slechts 6750 euro bedraagt met als gevolg dat veel vergoedingen wegen willekeurig ontslag de facto vaak niet of gedeeltelijk werden betaald.

Op 12 december 2022 heeft het Hof van Cassatie haar eerder uitgesproken standpunt bevestigd: de vergoeding wegens willekeurig ontslag dient wel vergoed te worden binnen een globaal plafond en niet binnen een subgrens wat aanleiding geeft om de vroegere dossiers te herzien.

Ten tijde van het eerste arrest van het Hof van Cassatie in 2017 had het ABVV reeds aangedrongen om die rechtspraak toe te passen maar dit stuitte op verzet van de werkgeversbank. Het ABVV verheugt er zich dan ook over dat de rechtspraak werd bevestigd en het FSO bereid is om de dossiers te herzien.

■ ONDERNEMINGEN

De NAR heeft een advies uitgebracht over het elektronisch medisch attest (Project 'Mult-eMediatt')

Het 'Mult-eMediatt'-project maakt het doorsturen van een elektronisch medisch attest van de behandelend arts direct naar de werkgever mogelijk en zet de tendens tot digitalisering voort. Toch moet deze overstap doordacht zijn en de rechten van werknemers in voldoende mate waarborgen: respect voor privacy, vrijwillig karakter van het elektronische attest, voldoende aandacht voor kwetsbare groepen van werknemers, snelle en efficiënte kanalen voor oplossing van de ontstane (technische) problemen, voldoende, duidelijk en transparant wettelijk kader. Rekening houdend met deze bezorgdheden heeft de NAR op 28 februari 2023 een gemeenschappelijk unaniem advies uitgebracht over Mult-eMediatt.

De sociale partners zijn voorstander van dit project, maar vragen om rekening te houden met enkele aandachtspunten.

Bij alle werkzaamheden inzake administratieve vereenvoudiging en digitalisering, streven wij ernaar rechtszekerheid te bieden voor alle werknemers. Wij benadrukken daarom dat een mogelijke elektronische verzending van het attest van arbeidsongeschiktheid niets wijzigt aan de verplichtingen die op de werknemers rusten, noch aan de bewijslast.

Zoals schriftelijk werd bevestigd door de initiatief nemende administratie (drie instanties zijn medeverantwoordelijk voor dat project (Team Mult-eMediatt): het RIZIV, het platform eHealth en het Nationaal Intermutualistisch College (NIC)), eerbiedigt het Mult-eMediatt-project de beginselen die voortvloeien uit artikel 31 van de Arbeidsovereenkomstenwet, waaronder de verplichting van de werknemer zijn werkgever onmiddellijk op de hoogte te brengen telkens wanneer hij arbeidsongeschikt is, en een attest van arbeidsongeschiktheid voor te leggen indien het arbeidsreglement dit voorschrijft of de werkgever het vraagt (rekening houdend met de nieuwe regels inzake afschaffing van het medische attest voor de eerste dag ziekte).

Wat betreft het overmaken van het attest aan de werkgever, moet het duidelijk zijn dat aan deze verplichting in hoofdte van de werknemer is voldaan, wanneer het attest van arbeidsongeschiktheid elektronisch wordt verzonden (deze situatie zou vergelijkbaar zijn met de situatie waarin de zieke werknemer

een derde verzoekt dit papieren bewijs aan zijn werkgever toe te zenden).

De werknemer/patiënt is dus verplicht om de bestemmingen voor de verzending van het e-attest te bepalen. Het systeem stelt wel een lijst voor, maar het is de werknemer die bepaalt welke bestemming het attest moet ontvangen, net zoals hij bepaalt aan wie hij het papieren attest verzendt. Op elk moment kan hij/zij evenwel zijn/haar toestemming in-trekken en een gewoon papieren attest vragen.

Er wordt altijd een ontvangstbevestiging afgegeven en het is mogelijk het e-attest in aanwezigheid van de patiënt onmiddellijk te annuleren (ook met ontvangstbevestiging) en wijzigingen aan te brengen. De ontvangstbevestiging kan dienst doen als onmiddellijke bewijs- of controlemethode. De verzending en annulering kunnen dus getraceerd worden.

Om een goed verloop van het project te verzekeren, werd binnen de RSZ, die de authentieke bron van bepaalde gegevens is, een technische werkgroep opgericht om de uitbreiding van het Mult-eMediatt-project te analyseren ten opzichte van de bestaande gegevensbanken en om tegemoet te komen aan bepaalde reeds opgesomde of nog op te sporen moeilijkheden. Zo denken we aan de meer technische vragen opgenomen in het advies van de NAR, bv. de impact van technische problemen bij de toepassing en de gevolgen daarvan, of de correcte identificatie van de werkgevers door de werknemers (met name in het geval van uitzendbedrijven, bedrijven met verschillende technische bedrijfseenheden, wanneer er een verschil is tussen de gebruikelijke en de officiële naam van het bedrijf ...).

anna.makhova@abvv.be

■ SOCIALE OMBUDS

Klokkenluiden en ontslag om dringende reden

In het vonnis van 20 januari 2023 ging de Franstalige arbeidsrechtbank van Brussel de rechtspraak van het EHRM ter zake toepassen in verband met een ontslag om dringende reden. Deze uitspraak baseert zich op de omstandigheden die dateren van vóór de omzetting van Klokkenluidersrichtlijn in het Belgisch recht, maar is wel van cruciaal belang voor een beter begrip van het beschermingsstatuut van de klokkenluider.

De ontslagen medewerkster was tewerkgesteld in een beroepsvereniging en heeft tijdens het werk vernomen dat haar werkgever een aanbod had aanvaard van een externe firma in ruil voor voordelen voor de vereniging ten koste van Europese fondsen. Deze feiten heeft ze direct gemeld aan de leidinggevende. Hoewel in het bedrijf een specifieke cao bestond betreffende de bescherming van de klokkenluiders, werd ze vervolgens geschorst en later ontslagen om dringende reden wegens de lasterlijke aangifte.

In het vonnis heeft de rechtbank herinnerd dat een aangifte bij een toezichthoudende

overheid of een hiërarchische overste geen dergelijke dringende reden vormt. In casu heeft de werkneemster zich gedragen als een normaal voorzichtige en zorgvuldige werknemer die zijn hiërarchische overste inlicht over een probleem in de onderneming. Daarnaast beantwoordt ze aan de criteria van klokkenluider.

De rechtbank heeft derhalve de vorderingen van de werkneemster ingewilligd, waaronder de vordering tot betaling van de compensatoire opzeggingsvergoeding en de maximale vergoeding wegens kennelijk onredelijk ontslag (17 weken). Tot slot wordt het rechtsmisbruik eveneens weerhouden en ook de reputationele schade. Aangezien de omstandigheden rond het ontslag niet (volledig) gedekt zijn door cao nr. 109, kent de rechtbank 5.000 euro ex aequo et bono toe.

anna.makhova@abvv.be

■ ECHO REGIO BRUSSEL

Natuur op het werk

In de strijd tegen de negatieve effecten van de klimaatopwarming is natuur in de stad een onmisbare hulp. De Kyotogroep van het project BRISE, het BRussels Intersyndicaal netwerk voor SENSibilisering rond Milieu, werkt rond hoe daarvoor (kwaliteitsvolle) natuur op en rond de werkplek kan worden gecreëerd.

Tussen 1955 en 2006 is de verharding van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 26% naar 47% gestegen. Deze verharding bracht ook een versnelde degradatie van het leefmilieu in het gewest met zich mee. Om wat rest van natuur te beschermen en te opwaarderen, heeft Brussel het natuurplan uitgerold. Deze voorziet in het verzoenen van de natuur met stadsontwikkeling en daar kunnen de Brusselse bedrijven ook hun rol in spelen.

Een vergroening van de werkplek heeft een positieve impact op het hitte-eiland effect, het welzijn op het werk, aangenamere publieke ruimte, minder overstromingen, minder risico op overstromingsschade, minder waterverspilling, bescherming van de biodiversiteit in de stad... Werknemersvertegenwoordigers in het Brussels gewest hebben er alle belang bij om dit thema ook te behandelen in hun bedrijven. Zo kunnen ze te rade gaan bij

de facilitator natuur, van Brussel Leefmilieu. Deze dienst begeleidt gratis bedrijven in het sensibiliseren, informeren, opleiden en begeleiden van projecten om de biodiversiteit in de werkomgeving te opwaarderen.

Zo bestaan er groendaken, groene en levende gevels die een ecosysteem kunnen herbergen voor planten, insecten en vogels. Daarnaast zijn nestkasten voor vogels en verblijfplaatsen voor vleermuizen een manier om het verdwijnen van hun natuurlijke nestplaatsen te compenseren. Ook rond verlichting en beplanting op het bedrijf zijn nuttige maatregelen te nemen.

De vakbondsvertegenwoordigers kunnen in hun bedrijven een steentje bijdragen voor het milieu en voor het welzijn van hun collega's.

Meer info: <https://leefmilieu.brussels/burgers/onze-acties/gewestelijke-plannen-en-beleid/natuurplan>

Seminarie Brise over EPB certificaat

Het Intersyndicaal netwerk voor sensibilisering rond leefmilieu, Brise, organiseert een seminarie rond het Energie Prestatie Certificaat in Brussel op dinsdag 23 mei in de voormiddag. Het EPB Certificaat komt steeds centraler te staan in het beleid van de Brusselse regering. Tegen 2025 moet elk gebouw in het gewest een geldig EPB certificaat hebben, waarna er een heuse renovatieplicht komt. Zo moeten alle gebouwen vanaf 2023 minimum een 'E' scoren. Het certificaat wordt dus een centraal gegeven in de het beleid van gewest. In het seminarie gaan we dan ook dieper in op het EPB certificaat.

Meer info : kobe.martens@fgtb.be.

De pestmaatregelen van de Vlaamse regering

Caroline is ook dit jaar vaste columnist bij Sampol. In haar eerste column neemt ze het beleid van de Vlaamse regering omtrent tewerkstelling onder de loep. Zowel de Vlaamse als de federale regering streven naar 80% werkzaamheidsgraad. Volgens Caroline is daar op zich niks mis mee, maar ze maakt wel een kanttekening: "Als vakbond zien we niets liever dan dat mensen via kwaliteitsvol werk hun dromen vervullen. Wel mis is dat de doelstelling, vooral aan Vlaamse kant, een alsmaar groter excuus wordt om een beleid te voeren dat mensen en arbeidsmarkt vooral niet gelukkig maakt".

Sinds januari is het nieuwe systeem van gemeenschapsdienst van start gegaan. In dit systeem worden langdurig werklozen verplicht om te werken voor gemeenten aan een uurloon van 1,30 euro. Het idee is dat dit hen zou moeten helpen om werkervaring op te doen en uiteindelijk de stap te zetten naar een reguliere baan. Helaas blijkt uit onderzoek en voorbeelden uit het buitenland dat dit systeem een draaideur is waar de meeste werklozen niet meer uitkomen, en dat het geen extra banen creëert, maar juist reguliere banen vervangt.

Lees hier meer:

<https://www.sampol.be/2023/02/de-pestmaatregelen-van-de-vlaamse-regering>

Een gloednieuwe website

Op 1 maart werd de nieuwe website van het Vlaams ABVV gelanceerd. Met een volledig vernieuwde look bieden we bezoekers een uitgebreid scala aan informatie. Bovendien wordt onze diensverlening in de schijnwerpers gezet. Of het nu gaat om het laatste nieuws, publicaties of diensten, wij hebben het allemaal voor de bezoeker klaar staan!

Neem snel een kijkje op www.vlaamsabvv.be

ECHO REGIO VLAANDEREN

De Financieringswet doorgelicht

De SERV maakte een analyse van de overdrachten binnen de Bijzondere Financieringswet (BFW) sinds de 6de staatshervorming en de evolutie tot 2039. Geen eenvoudige oefening. Niet alleen zijn er 3 gewesten en 3 gemeenschappen (die fysiek niet 1 op 1 overlappen), er is ook een verschil tussen de eerste 5 staatshervormingen (alle gemeenschapsbevoegdheden bij de Franse en Vlaamse Gemeenschappen) en de 6de staatshervorming, waarbij de nieuwe gemeenschapsbevoegdheden in het Brussels Hoofdstedelijke Gewest (BHG) worden toevertrouwd aan de gemeenschappelijke gemeenschapscommissie (GGC).

Het rapport schets eerst de financiële stromen naar de gewesten en gemeenschappen afzonderlijk, waarna beide oefeningen worden samengevoegd door de combinatie Vlaams gewest/gemeenschap te vergelijken met de combinatie Waals gewest/Franse gemeenschap. Ook de combinatie BHG/GGC komt aan bod, maar daar is de vergelijking moeilijker wegens het verschil tussen de 6de staatshervorming en de voorgaande. Wat blijkt?

1. De overdrachten naar de gemeenschappen zijn dubbel zo groot als die naar de gewesten.
2. Op deze overdrachten worden correcties toegepast. Drie 'negatieve' correcties die de overdrachten naar alle regio's doen afnemen (het responsabiliseringsmechanisme, de bijdrage aan de sanering van de federale overheidsfinanciën, en de bijdrage aan de vergrijzingskost), en drie 'positieve' correcties die de overdracht naar regio's (kunnen) doen toenemen (het solidariteitsmechanisme, het overgangsmechanisme en de Brussel-dotatie).
3. De financiering van de gewesten verloopt hoofdzakelijk op basis van sociaaleconomische indicatoren, vooral de opbrengst uit de personenbelasting (PB). Desondanks ontvangt het Vlaams gewest per hoofd van de bevolking het kleinste bedrag. Dat komt door de correctiemechanismen. De Brussel-dotatie zorgt voor een aanzienlijke extra financiering van het BHG, en het solidariteitsmechanisme en het overgangsmechanisme bezorgen vooral Wallonië maar ook het BHG een extra inkomstenbron.

4. De financiering van de gemeenschappen verloopt hoofdzakelijk op basis van demografische indicatoren en hun evolutie (aantal kinderen, aantal 80-plussers, ...). Hier is het de Vlaamse gemeenschap die het grootste bedrag per hoofd van de bevolking ontvangt.
5. Wanneer de cijfers van gewesten en gemeenschappen worden gecombineerd, dan blijkt dat Vlaanderen (gewest + gemeenschap) en 'Wallonië' (Waals gewest + Franstalige gemeenschap) nagenoeg hetzelfde bedrag per hoofd van de bevolking ontvangen.

Vervolgens zoekt het rapport uit wat er gebeurt wanneer de parameters worden doorgetrokken naar 2039, ook rekening houdend met demografische voorspellingen. Dan verandert de situatie.

1. Alle regio's gaan er in vergelijking met het BBP op achteruit. Dat heeft vooral te maken met de groei van de 'negatieve' correctiemechanismen en de krimp van de 'positieve' correctiemechanismen. Vooral het uitdoven van het overgangsmechanisme tussen 2024 en 2034, maar ook doordat heel wat middelen uit de Brussel-dotatie niet (volledig) zijn gekoppeld aan de evolutie van het BBP.
2. Niet alle regio's gaan er even sterk op achteruit. De achteruitgang van Vlaanderen is het kleinst (vooral 'dankzij' een grotere vergrijzing). De achteruitgang is veel groter in Franstalig België door het uitdoven van het overgangsmechanisme (vooral Wallonië) en doordat de groei van de Brussel-dotatie achterblijft op de groei van het BBP. Ook hier neemt de vergrijzing toe, maar minder snel dan in Vlaanderen.
3. De federale overheid is de enige 'winnaar'. Tegen 2039 zal zij procentueel minder middelen moeten uittrekken ter financiering van de BFW. Daartegenover staat natuurlijk dat zij het grootste aandeel moet leveren in de financiering van de vergrijzing en de sanering van de overheidsfinanciën.

peter.hertog@vlaamsabvv.be

Werkloosheid: de balans van 10 jaar inefficiëntie

Er ontstaat een front dat de beperking in de tijd van de werkloosheidsuitkeringen op de agenda wil plaatsen. Er gaat geen week voorbij zonder dat er een politicus van een rechtse of centrumpartij zich uitspreekt voor een beperking van de uitkeringen tot 2 of 3 jaar, en zelfs voor een regionalisering ervan na afloop van deze termijn.

Nochtans is nu gebleken dat alle maatregelen die de afgelopen 10 jaar genomen werden om de werkloosheidsverzekering te ontmantelen, één ding gemeenschappelijk hebben: ze schieten hun doel voorbij.

De analyses zijn het erover eens

De UCL, RVA, IRES, FOREM, OESO, ... verschillende instellingen hebben zich gebogen over de gevolgen van de toenemende degressiviteit van de uitkeringen, de sancties en uitsluitingen, de beperking in de tijd van de inschakelingsuitkeringen, of de beperking van de toegang tot dit stelsel. Hun conclusies zijn duidelijk: deze maatregelen hebben geen enkel positief effect gehad op de terugkeer naar het werk, opleiding, of op de algemene arbeidsparticipatie.

Het Waals ABVV heeft de conclusies van deze verschillende analyses gebundeld in een dossier. Het is niet de bedoeling om de sociale gevolgen van deze maatregelen te belichten, of zelfs de morele waarde ervan te beoordelen, maar wel om ze uitsluitend te analyseren aan de hand van de resultaten in termen van terugkeer naar het werk.

De werk'lozen', inactief?

In dit dossier wordt ook getracht de neerbuigende stereotypes te ontcrachten die de ronde doen over de – voornamelijk Waalse – werklozen en waar een zekere populistische rechtse partij gretig gebruik en misbruik van maakt: overbetaald, inactief, profiteurs, fraudeurs, ... De overgrote meerderheid van de werklozen – zelfs de zogezegd 'langdurig' werklozen – werkt nochtans en/of volgt een opleiding.

Zo hebben 82.297 langdurig werkzoekenden gewerkt sinds hun inschrijving, maar met contracten die te kort (minder dan drie maanden) waren om buiten de statistieken voor 'langdurig' te worden gerekend. Met andere woorden: meer dan twee derde (68,5%) van de langdurig werklozen heeft tijdens hun periode van werkloosheid gewerkt.

Aan deze groep mensen moeten we ook nog de 28.200 werklozen toevoegen die in 2021 in Wallonië een opleiding volgden, wat neerkomt op één op vier van de volledig uitkeringsgerechtigde werklozen.

De werkloosheidsuitkeringen, te hoog?

Nog een stereotype: de werkloosheid zou te gul zijn en verschillende werkgelegenheidsvallen veroorzaken. Nochtans lag de gemiddelde uitkering sinds 2013 steeds onder de armoedegrens ... en de situatie wordt alleen maar erger!

¹ Beschikbaar op www.fgtb-wallonne.be

² Periodes van tewerkstelling van zogenaamd langdurig werklozen – FOREM. (30/09/2022).

Percentage van de gemiddelde uitkering ten opzichte van de armoedegrens

Statuut	2013	2020
Alleenstaanden	90,95 %	85,22 %
Gezinshoofden	76,13 %	74,50 %
Samenwonenden	46,83 %	44,55 %

Als het niveau van de werkloosheidsuitkering te dicht bij bepaalde lonen ligt, hoewel die onder de armoedegrens ligt, is het probleem dan niet eerder... het niveau van die lonen?

Het debat bijstellen

De debatten over werk, sociale bescherming, en armoede verdienen beter dan valse bewijzen, schattingen, onwaarheden en regelrechte leugens. Ze moeten gevoerd worden op basis van degelijke, solide, tastbare en verifieerbare feiten.

Als echter blijkt dat modellen gebaseerd op uitsluiting en verarming geen significant ef-

fect hebben op de arbeidsparticipatie en, integendeel, de afstand tot de arbeidsmarkt vergroten, kunnen er alleen maar vraagtekens geplaatst worden bij de wil van sommigen om te volharden in fouten en mislukkingen en die te willen versterken.

Tenzij hun echte doelen elders liggen ... In de toenemende precarisering van de arbeidsmarkt en de neerwaartse druk op de lonen en arbeidsvoorwaarden. Een samenlevingsmodel waarover het Waals ABVV altijd zal weigeren te onderhandelen.

david.lannoy@cepag.be

Complotisme: een nieuw pedagogisch instrument van CEPAG en Jeunes FGTB

De laatste jaren is er een toename van allerlei samenzweringstheorieën om actuele gebeurtenissen te 'verklaren'. Dit was bijvoorbeeld het geval tijdens de COVID-19-gezondheids crisis.

Deze samenzweringstheorieën, die vaak zonder enig tastbaar bewijs verkondigd worden, winnen steeds meer terrein, met name via internet en sociale netwerken, zodat het democratisch debat ondermijnd wordt met stellingen die kop noch staart hebben, soms niet op feiten gebaseerd zijn ... en zelfs gevaarlijk kunnen zijn.

Naast de dubieuze en mistige complottheorieën valt het bestaan van complotten, die zeer reëel zijn, niet te ontkennen. De - bewezen - leugens van de tabaksindustrie of de staatsgrepen van de CIA in de Koude Oorlogperiode zijn daar voorbeelden van.

Daarom is het belangrijk om in een context van voortdurende en alomtegenwoordige informatie te leren de dingen te begrijpen, je keuzevrijheid te laten spelen en strenge onderzoeksmethoden en betrouwbare bewijzen te eisen.

Daarom hebben CEPAG en Jeunes FGTB een nieuw pedagogisch instrument ontwikkeld voor werknemers en werknemers in het verenigingsleven, het onderwijs, vorming en opleiding, enzovoort. Dit bevat een theoretisch gedeelte en voorstellen voor opleidingen en activiteiten, gericht op jongeren en volwassenen.

Meer info: www.cepag.be
www.jeunes-fgtb.be

Solidariteit met de UGTT

Het ABVV veroordeelt onvoorwaardelijk de lastercampagnes tegen de Tunesische Vakbond UGTT evenals de repressie en aanvallen op vakbondsleiders in Tunesië. Het doel van de Tunesische overheid is duidelijk: verhinderen dat de UGTT optreedt en zijn historische rol blijft spelen bij de verdediging van de democratie, de vrijheden en de rechten van de werknemers – rol waarvoor de UGTT in 2015 de Nobelprijs voor de vrede kreeg.

De Tunesische revolutie van 2011 is de enige in de regio die uitmondde op een democratie in wording. Sinds vele maanden kent Tunesië echter een achteruitgang van de economische en sociale rechten, een afzwakking van de sociale dialoog en een uitholling van de rechten en vrijheden.

Eind januari vernamen wij dat kameraad Anis KAABI, vakbondsleider van de UGTT, thuis gearresteerd werd. Nog geen twee weken later hebben de Tunesische autoriteiten Esther Lynch, algemeen secretaris van het Europees Verbond van Vakverenigingen, het land uitgezet. Andere gevallen van intimidatie en pesterijen volgden.

Het ABVV heeft de afgelopen weken meermaals zijn bezorgdheid geuit bij de Tunesische overheid en heeft de Belgische ambassade gevraagd de gebeurtenissen op de voet te volgen, en betuigde ook zijn volledige solidariteit met de UGTT. Verder heeft het ABVV een open brief meeondertekend die op 7 maart in de Tunesische pers verscheen. Wij zullen dit dossier zeker opvolgen.

■ EUROPESE EN INTERNATIONALE RELATIES

België stapt uit het Energieverdrag. En daarna?

Het Energiehandvestverdrag (ECT – Energy Charter Treaty) is een handelsverdrag in de energiesector.

Het biedt een overdreven bescherming aan buitenlandse investeerders via de ISDS, private rechtbanken die hen in staat stellen beleid van algemeen nut aan te vallen. Het Verdrag biedt echter een toegevoegde waarde wat betreft de zekerheid van de doorvoer van energiegrondstoffen, die essentieel is voor de groene (her)industrialisering van de Europese Unie en dus voor de werkgelegenheid.

Voor het ABVV is het probleem dus het volgende: hoe kunnen de aan buitenlandse investeerders verleende privileges geneutraliseerd worden zonder daarbij, vooral in de huidige dubbele context van de energiecrisis en de industriële belangen, de waarborgen voor een groene(re) energiebevoorrading op te geven?

Er zijn mogelijkheden. De EU-lidstaten zouden 'onderling' een akkoord kunnen sluiten dat de overdreven bescherming van investeringen zou neutraliseren. De bevoorradingszekerheid van groene energie zou blijven gelden voor niet-EU-landen, mogelijk leveranciers van groene(re) energie.

Het (theoretische) risico dat België zou worden 'aangevallen' door buitenlandse investeerders, zou nog steeds bestaan, maar zou worden verlaagd. 75% van de ISDS-zaken in het kader van het ECT vinden namelijk binnen de EU plaats. Bovendien werd er zopas een nieuwe, gemoderniseerde versie van het ECT onderhandeld, die nog moet worden geratificeerd. Deze versie is uiteraard verre van perfect. Maar het is de eerste keer dat de Europese Commissie een tekst heeft onderhandeld die de bescherming van investeerders eerder verzwakt dan versterkt.

De resolutie over het ECT die in het Belgisch Parlement werd ingediend en de partijprogramma's voor de komende verkiezingen, moeten rekening houden met deze syndicale bezorgdheden en aandringen op de nood aan handelsverdragen die ons een bevoorradingszekerheid van groene energie bieden. Uit het ECT stappen: ja. Maar niet zomaar. Wij houden onze militanten op de hoogte.

thierry.aerts@abvv.be

Latijns-Amerikaanse integratie, met inbegrip van de bevolking van Afrikaanse origine

Het verbond van vakverenigingen van het Amerikaanse continent (TUCA - Trade Union Confederation of the Americas) heeft van 27 februari tot 3 maart de vakbondslieden van haar ledenorganisaties samengebracht in Brasilia. In Brazilië en Colombia waait dankzij de verkiezingen van Lula en Petro een gunstige wind voor de werkende klasse en dat geeft moed aan degenen die in de vakbondstrijd op hindernissen stuiten: beperking van collectieve onderhandelingen, chantage met werkgelegenheid, doodsb bedreigingen, enz.

Enkele hoogtepunten: de toespraak van Pepe Mujica, voormalig president van Uruguay, die blijft geloven in de mens, ook al vindt hij hem consumptiegericht (in alle klassen), of die van Lula, de Braziliaanse president, die herinnert aan het belang van de verdediging van de democratie, de inclusieve ontwikkeling, het milieu en vooral het Amazonegebied. Samen herinneren ze eraan dat de vakbonden zeer belangrijke actoren van verandering zijn en dat ze de rechten van alle levende wezens en hun habitat moeten verdedigen. Ze pleiten voor de Latijns-Amerikaanse integratie en dromen van een Amerikaans paspoort,

en van vrij verkeer van werknemers en werknemers.

Tot slot wees Joel Odigie (IVV Afrika), op uitnodiging van het TUCA, op het belang van toenadering tussen het TUCA en het IVV Afrika, vanuit de dubbele vaststelling dat beide continenten verbonden zijn door een zwarte bevolking die, van het noorden tot het zuiden van het Amerikaans continent, als gevolg van racisme vaak onderaan de sociale en economische ladder staat.

Het Internationaal Instituut voor Afrikaanse Werknemers (het GAWI in het Engels) verenigt de werkende klasse die afstamt van Afrikaanse slaven of migranten, en stelt samen met het IVV Afrika voor om bruggen te bouwen, verbindingen aan te gaan tussen de mensen van Afrikaanse afkomst van de wereld om samen de strijd aan te binden tegen alle obstakels. Het TUCA stelt voor om met het IVV Afrika acties op touw te zetten om te strijden tegen de nieuwe vormen van slavernij, onderdrukking en discriminatie.

yolanda.lamas@ifsi-isvi.be